

Csoma Mózes<sup>1</sup>

# Észak-koreai katonák az orosz–ukrán fronton

Észak-Korea (KNDK) az orosz–ukrán konfliktus kitörése óta demonstratívan kiáll az orosz fél mellett. Elismerte a szakadár ukrán területeken létrehozott bábállamok önálló államiségét, majd tüzérségi lőszerrel és ballisztikus rakétákkal támogatta az Ukrajna elleni agressziót. Ez a tendencia 2024 őszén tovább eszkalálódott azzal, hogy a KNDK reguláris katonai egységeket küldött Oroszország kurszki régiójába, ahol azonnal bekapcsolódtak a harcokba. A cikk bemutatja azokat az információkat, amelyek az észak-koreai csapatok harci értékéről elérhetővé váltak; valamint azokat is, amelyek az ukrán fogságba esett koreai katonáktól származnak. Továbbá a cikk felvázolja a phenjani rezsim motivációit, amelyek érdekében döntéshozóik vállalták a kelet-európai térségben dűlő és bizonytalan kimenetelű hadműveletek támogatását.

**Kulcsszavak:** Észak-Korea, KNDK, orosz–ukrán háború, Phenjan, Kurszk, katonai beavatkozás

## North Korean Soldiers on the Russian–Ukrainian Front

North Korea (DPRK) has been demonstratively siding with Russia since the outbreak of the Russian–Ukrainian war. It recognised the independent statehood of puppet states established in the breakaway Ukrainian territories, and then supported the aggression against Ukraine with artillery ammunition and ballistic missiles. This trend escalated further in the fall of 2024 when the DPRK sent regular military units to the Kursk region of Russia, where they immediately joined the fighting. The article presents the information that has become available about the combat value of North Korean troops; as well as the information that comes from Korean soldiers captured in Ukraine. Furthermore, the article outlines the motivations of the Pyongyang regime, in the interests of which their decision-makers undertook to support the ongoing and uncertain military operations in the Eastern European region.

**Keywords:** North Korea, DPRK, Russian–Ukrainian war, Pyongyang, Kursk, military intervention

## Bevezetés

2024 októberének elején bebizonyosodott, hogy Észak-Korea (hivatalos nevén a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság; röviden KNDK) nem csupán demonstratív megnyilatkozásaival, illetve lőszer- és rakétaszállításaival támogatja Oroszország agresszióját Ukrajna ellen, hanem reguláris katonai egységeinek rendelkezésre bocsátásával *de facto*

<sup>1</sup> Dr. habil. Csoma Mózes Korea-kutató, Magyarország volt szűli nagykövete, az NKE JLI SVKP tudományos főmunkatársa, a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Karának dékánja.

hadviselő féllé vált a konfliktusban. A dél-koreai hírszerzés közlése szerint a Koreai Néphadsereg csapatainak behajózása 2024. október 8-án kezdődött meg, a katonákat Hamhüing és Cshongdzsin városokból orosz hajók – három fregatt és négy partraszálló jármű – szállította Vlagyivosztokba, illetve többször ingáztak orosz AN-124-es szállító repülőgépek is Phenjan és Vlagyivosztok között. Az egységek először Vlagyivosztok, Usszurijszk, Habarovszk és Blagoveszenszk térségében lévő támaszpontokra kerültek, ahol orosz egyenruhákat és fegyvereket kaptak, valamint hamis jakut és burját személyazonosító okmányokkal látták el őket, hogy hovatartozásuk ne legyen beazonosítható.<sup>2</sup>

Ukrajna és az Egyesült Államok kezdeti információi szerint mintegy 12 ezer észak-koreai katona került Oroszország kurszki régiójába, szállításuk az ország távol-keleti részéről valószínűleg légi úton történt. Egy *Alekszej Aljosinként* említett orosz fogoly állítása szerint a koreai csapatok 2024. december 10-e körül kezdtek megjelenni a régióban; az ukrán állítások alapján 3000-en már életüket is veszítették az összecsapásokban, az ennél szerényebb dél-koreai becslések szerint csupán 1100 főre tehető a halottak és a sebesültek együttes száma. 2025 áprilisának végén ezeket az adatokat a dél-koreai hírszerzés némiképp módosította. A pontosabb adatok szerint a KNDK ugyanis 15 ezer katonát küldött a kurszki régióba, akik közül 4000 fő sebesült meg, körülbelül 600 pedig életét veszítette.<sup>3</sup>

*John Kirby*, a Fehér Ház nemzetbiztonsági kommunikációs munkatársa az észak-koreai csapatok harcmodorával kapcsolatosan arról számolt be, hogy a koreaiak „hullámszerű” támadásokkal rohamoztak az ukrán állások ellen, ami alapvetően hatástalan volt.<sup>4</sup> Kirby azt is megemlíti, hogy információik szerint az észak-koreai erők inkább a halált választották a fogságba esés helyett, habár ennek részleteit nem fejtette ki bővebben.<sup>5</sup> A fentieket megerősítették a dél-koreai hírszerzés információi is, amelyek arról számoltak be, hogy a kurszki régióban az észak-koreai erők nyílt terepen zajló támadásokban morzsolódtak fel, és nem voltak képesek védekezni az ukrán dróntámadások ellen. A *Szabad Ázsia Rádió* összeállítása megemlítette, hogy az észak-koreaiak a téli időszakban nem viseltek fehér álcát, így könnyű célpontot kínáltak az ukrán drónoknak, miközben a kopár fák között próbáltak elbújni.<sup>6</sup>

## Észak-Korea és az orosz–ukrán háború

Az elmúlt bő 70 évben eddig kétszer fordult elő, hogy több ezer fős nagyságrendben érkeztek észak-koreai állampolgárok a kelet-európai térségbe. Először az 1950-es évek elején, amikor a KNDK a koreai háború pusztításai elől iskolás gyerekek ezreit küldte az akkori

<sup>2</sup> Dong-woo, Chang: *N. Korea Decides to Send Around 10,000 Soldiers to Support Russia in Ukraine War: Seoul*. [online], 2024. 10. 18. Forrás: Yonhap News [2025. 01. 05.].

<sup>3</sup> Lee, Minji: *About 600 N. Korean Soldiers Killed Fighting for Russia Against Ukraine*. [online], 2025. 04. 30. Forrás: Yonhap News [2025. 04. 30.].

<sup>4</sup> Park, Jaewoo – Lee, Sangmin: *North Korean Soldiers Fighting With Outdated Weapons, Ukrainian Sergeant Says*. [online], 2024. 12. 31. Forrás: Radio Free Asia [2025. 01. 05.].

<sup>5</sup> Kang, Taejun: *North Koreans Kill Themselves to Avoid Capture by Ukraine: US Official*. [online], 2024. 12. 29. Forrás: Radio Free Asia [2025. 01. 05.].

<sup>6</sup> Park, Jaewoo – Lee, Sangmin: *Notebook Found on North Korean Soldier Outlines Tactics for Countering Drones*. [online], 2024. 12. 26. Forrás: Radio Free Asia [2025. 01. 05.].

szocialista országokba; másodszor pedig az elmúlt év őszén a Koreai Néphadsereg csapatainak Oroszországba vezénylése révén. Az utóbbi esetben a több ezer kilométeres utazást nem a kényszerűség és a fiatal életek megmentésének szándéka motiválta, hanem a KNDK jelenlegi vezetésének stratégiai céljai. Ezeknek a megértéséhez azonban vissza kell tekinteni a 2010-es évek közepére.

Az előző évtized derekán a KNDK folyamatos provokatív erődemonstrációi ritkán látható nemzetközi nagykoalíciót hívtak életre a phenjani rezsim megzabolozására. Az országgal szembeni büntetőintézkedésekhez 2017-ben még Kína és Oroszország is csatlakozott; a szankciók szigorúságát jellemzi, hogy az észak-koreai vezetés az ország helyzetét a „blokádnál alá vont Leningrádhoz” hasonlította. Az amerikai–kínai rivalizálás fokozódása, majd pedig az orosz–ukrán háború kitörése azonban megváltoztatta ezt a helyzetet. Oroszország számára hirtelen felértékelődött az egykori szovjet birodalom periferiáján fennmaradt diktatórikus rezsim, ez a felértékelődés pedig rendkívül jó lehetőséget kínált a szankciók által szorongatott KNDK-nak. A megszállt ukrán területeken kikiáltott úgynevezett Donyecki Népköztársaság és Luhanszki Népköztársaság elismerésével, majd 2022 őszétől a tüzérségi lőszeres szállításával a KNDK olyan szívességet tett Oroszországnak, amely lényegében kivezette a phenjani rezsimet a nemzetközi elszigeteltségből. A folyamat következő lépcsőfoka 2023 júliusának végén következett be, amikor Szergej Sojgu akkori orosz védelmi miniszter vezetésével orosz katonai delegáció látogatott Phenjanba, hogy részt vegyenek a koreai háborút lezáró fegyverszünet 70. évfordulójára emlékező ünnepségeken. A protokolláris esemény után az orosz delegáció megtekintette az észak-koreai hadiipar büszkeségeit – köztük ballisztikus rakétákat – bemutató phenjani fegyverkiállítást, ami gyakorlatilag asszisztenciát jelentett az ENSZ BT határozatának közvetett megsértéséhez, mivel a világszervezet már évekkorábban megtiltotta a KNDK-nak a rakétaeszközök gyártását és hadrendben tartását.

Nem sokkal Szergej Sojgu látogatása után, 2023 szeptemberében zajlott le *Kim Dzsong Űn és Vlagyimir Putyin* emlékeztető találkozója az orosz Vosztocsnij Kozmodrom űrepülőtérén. Az esemény során az orosz elnök már megemlítette, hogy országa technológiai segítséget fog nyújtani Észak-Koreának ahhoz, hogy Föld körüli pályára tudják állítani saját kéműholdjukat. Ez rövidesen meg is valósult, ami fokozta a nemzetközi közvélemény aggodalmait arra vonatkozóan, hogy a politikai-katonai támogatásért cserébe a phenjani rezsim folyamatos technológiai transzfert kap majd az orosz féltől.

A két régi-új szövetséges egyaránt tagadta, hogy a KNDK muníciót és fegyvereket szállítana Oroszországba, ugyanakkor 2023 novemberében a dél-koreai hadsereg fegyvernemeinek egyesített vezérkari főnöksége közölte, hogy Észak-Korea mintegy 2000 konténer mennyiségű katonai szállítmányt küldött Oroszországba.<sup>7</sup> Mint nem sokkal később kiderült, a szállítmány ballisztikus rakétákat is tartalmazott, mivel 2023 decemberének legvégén és 2024 elején az orosz fél már észak-koreai gyártmányú rakétákat vetett be az ukrán célpontok ellen.<sup>8</sup>

<sup>7</sup> Kim, Eun-jung: *JCS Says N. Korea Might Have Provided Russia With Short-Range Ballistic Missiles*. [online], 2023. 11. 02. Forrás: Yonhap News [2025. 01. 05.].

<sup>8</sup> *N. Korea-Russia Cooperation Stokes Questions Over Potential for Weapons Coproduction: Expert*. [online], 2024. 01. 12. Forrás: The Korea Times [2025. 01. 05.].

2024 során az orosz hadsereg – novemberig bezárólag – 60 darab észak-koreai gyártmányú KN–23 típusú rakétát indított, a támadások száma különösen augusztusban és szeptemberben vált sűrűvé. Az ukrán légierő akkori kommunikációs vezetője a CNN hírcsatornának kiemelte, hogy a ballisztikus rakéták számának növekedése együtt jár a cir-kálórakéta-támadások számának csökkenésével. A hírcsatorna összeállításában az ukrán főügyész elmondta, hogy az észak-koreai rakétákkal végrehajtott csapások következtében 2024 utolsó hónapjáig 28 személy vesztette életét, további 213 pedig megsebesült.<sup>9</sup> A hírcsatorna bemutatta azt a raktárat is, ahol az ukrán hatóságok az oroszok által bevetett rakéták maradványait őrzik, gondosan szétválogatva a különböző típusokból származó alkatrészeket. A rakétamaradványok vizsgálata során az ukrán nyomozók azt állapították meg, hogy a támadóegységek berendezéseiben olyan alkatrészek vannak, amelyek nyugati államokból származnak; az ügyben legalább kilenc ország lehet érintett. A rakéták irányítóberendezéseinek kulcsfontosságú részei tehát mind nyugati részegységek, a rakéták egyetlen ténylegesen észak-koreai gyártmányú része maga a fémszerkezet, amely viszont rossz minőségű, gyorsan korrodálódik.<sup>10</sup> Természetesen a KNDK-t sújtó nemzetközi büntetőintézkedések tiltják mindazon eszközök értékesítését az ország számára, amelyek a rakétatechnológia vagy rakéta-üzemanyag céljaira használhatók, ugyanakkor a fent említett alkatrészek Kínán keresztül könnyen bejutnak az ország területére.

## Információk az észak-koreai csapatok harci értékéről

A dél-koreai hírszerzés információi szerint az észak-koreai katonák fejenként 2000 dolláros összeget kaptak az orosz féltől, ugyanakkor a bevétel 90%-ával a phenjani rezsim rendelkezik, tehát a katonák csupán 200 dolláros zsoldot kapnak. A hírszerzés közölte azt is, hogy Oroszország távol-keleti területein jelenleg mintegy 4000 észak-koreai vendégmunkás is dolgozik, akik főleg fakitermelési munkálatokban tevékenykednek. Az ő fizetésük havonta 800 dollár, amelynek 90%-a szintén a rezsim bevételeit növeli, így a munkások mindössze havi 80 dollárt kapnak.<sup>11</sup>

A nemzetközi sajtóban többször felbukkant az az állítás, hogy az orosz–ukrán frontra küldött észak-koreai csapatok elitegységnek számítanak, az úgynevezett Viharhadtest tagjai. Néhány észak-koreai disszidens azonban a dél-koreai sajtónak nyilatkozva kétségeknek adott hangot ezzel kapcsolatosan. Egy *Kim Jong Hi* nevű disszidens például azt közölte, hogy az általa ismert Viharhadtest jól táplált, energikus, speciális kiképzésben részesült katonákból áll. Ezzel szemben a különböző orosz videófelvételeken szereplő, észak-koreaiaként azonosított katonák alacsonyok és soványak, az alultápláltság jeleit mutatják. A disszidens megjegyzése szerint ezek a katonák a legkevésbé sem hasonlítanak az említett elitegység tagjaira, sokkal inkább a KNDK vidéki területein látható sorkatonákra emlékeztetnek. A fentieket erősíti meg egy *Kang Cshol Hvan* nevű disszidens is,

<sup>9</sup> Tarasova-Markina, Daria et al.: *Ukraine Is Being Hit With a Surge of Attacks Using North Korean Missiles. Western Components Help Make It Possible*. [online], 2024. 11. 23. Forrás: CNN [2025. 01. 05.].

<sup>10</sup> Tarasova-Markina et al. 2024.

<sup>11</sup> Kang Hyun-kyung: *'Blood money': Defectors Liken N. Korean Soldiers in Russia to Wartime Slaves*. [online], 2024. 11. 07. Forrás: The Korea Times [2025. 01. 05.].

aki szerint a Kim-dinasztia semmiképpen sem akarná a rezsim alappilléret jelentő elit-egységeket külföldre küldeni, mert azokat kizárólag saját uralmának védelme érdekében vetné be. Miként a dél-koreai média szöuli kormányzati forrásokra hivatkozva közölte, az Oroszországban állomásozó észak-koreai csapatoknak legfeljebb 10%-a lehet ténylegesen elitegység tagja.<sup>12</sup>

Az észak-koreai csapatok ráadásul nem sokkal kelet-európai felbukkanásuk után már érzékeny veszteségeket szenvedtek. 2024. november végén az ukrán médiában olyan információk láttak napvilágot, hogy mintegy 500 észak-koreai katona életét veszítette a kurszki régióban, miután az ukrán hadsereg brit cirkálórakétákkal támadást indított a terület ellen. A jelentés szerint az elhunytak között két tiszt és egy nő is volt, az utóbbi feltehetően tolmácsként tevékenykedett.<sup>13</sup>

A *Szabad Ázsia Rádió* december végén megszólaltatta az ukrán különleges erők egyik őrmesterét, aki arról számolt be, hogy az észak-koreai katonák elavult fegyvereket használnak, és harci műveleteik során nem visznek magukkal élelmiszer-ellátmányt. A *Mikhajlo Makaruk* néven említett őrmester továbbá elmondta, hogy az észak-koreai csapatok teljes felszerelését az orosz fél biztosítja az AK-47-es gépkarabélyoktól az öngyújtóig bezárólag.<sup>14</sup>

Szintén a *Szabad Ázsia Rádió* számolt be arról egy orosz hadifogolyra hivatkozva, hogy a kurszki régióban állomásozó észak-koreai sereget az orosz hadseregtől elkülönülő parancsnoki szervezettel rendelkezik. Az Alekszej Aljosinként említett orosz fogoly azt is közölte, hogy az orosz egységek és az észak-koreai csapatok között komoly nyelvi akadályok vannak, mivel a koreaiak legnagyobb része nem beszél oroszul, az orosz egységeknek pedig nincsenek tolmácsaik. A szövetséges felek között több alkalommal is előfordult „baráti tűz”, ami halálos áldozatokkal is járt.<sup>15</sup>

Az észak-koreai csapatok bevetése óta eltelt bő két hónapban az ukrán erők csupán két alkalommal tudtak fogságba ejteni koreai katonát. Miként a dél-koreai hírszerzés 2024. december 20-i beszámolójából kiderül, először egy súlyosan sebesült katona esett fogságba a kurszki régióban, egy fényképet is közzétettek róla, azonban az illető nem sokkal később elhunyt.<sup>16</sup> Ezután *Volodimir Zelenszkij* számolt be arról, hogy két észak-koreai katona fogságba esett.<sup>17</sup> Mint a *The Washington Post* részletes összeállításából később kiderült, mindkét koreait 2025. január 9-én, két külön műveletben fogták el. Az első elfogásáról azt írták, hogy több koreai is a senki földjén rekedt, akiket valószínűleg hátrahagytak a társaik. A pontos helyszínt egy ukrán drón azonosította, az értük küldött ukrán egységeknek pedig keresztül kellett vágniuk egy kopár erdőn. Mire meg tudták közelíteni a koreaiakat, már csak egy volt közülük életben, aki a lábán sérült meg. Az illető egyetlen megmaradt fegyvere egy kézigránát volt, amelyet nem használt, az ukránok pedig megkezdtek

<sup>12</sup> Kang 2024.

<sup>13</sup> *Ukrainian Media: 500 N. Korean Soldiers Killed in Storm Shadow Attack*. [online], 2024. 11. 25. Forrás: KBS [2025. 01. 05.].

<sup>14</sup> Park–Lee 2024: *North Korean Soldiers...*

<sup>15</sup> Park–Lee 2024: *North Korean Soldiers...*

<sup>16</sup> Kang, Taejun: *North Korean Soldier Captured in Kursk Dies From Injuries: South's Spy Agency*. [online], 2024. 12. 26. Forrás: Radio Free Asia [2025. 01. 05.].

<sup>17</sup> Hunder, Max: *Ukraine Captures Two North Korean Soldiers in Kursk, Zelenskiy Says*. [online], 2025. 01. 11. Forrás: Reuters [2025. 01. 12.].

sérülésének ellátását. Az AP hírügynökségnek nyilatkozó ukrán katona – aki részt vett a műveletben – elmondta, hogy megpróbált kommunikálni a koreaiával, először oroszul szólította meg, majd amikor meghallotta, hogy a koreai angolul próbál beszélni, akkor angolul folytatta. Az ukrán katona kérdéseire a koreai elmondta, hogy 21 éves, és már négy évet töltött a Koreai Néphadseregben. A koreai vizet kért, később pedig egy cigarettát, és „brothers”, azaz „testvérek” megszólítással fordult az ukrán katonák felé.<sup>18</sup> Amikor távozni akartak a helyszínről, és be akartak szállni az ukránok gépkocsijába, a koreai észrevette az ukránok karján lévő kék szalagot, aminek hatására végérvényesen realizálta, hogy ellenséges kezekbe került. Kutakodni kezdett a megmaradt gránátja után, amelyet akkorra az ukránok természetesen már elvettek tőle.<sup>19</sup> Az illető kihallgatásáról *Volodimir Zelenszkij* ukrán elnök tett közzé egy videót: az 5 és fél perces felvételen a katona egy ágyon fekvéssel válaszolt a kérdésekre, és elmondta, hogy a KNDK-ból egy orosz teherhajó fedélzetén szállították Oroszországba, a hajón pedig mintegy 100 katona tartózkodott. Oroszországba érkezve vonattal folytatták útjukat, illetve néhányukat kiválasztották, hogy kiképezzék őket az orosz fegyverek használatára, de ő nem volt köztük, illetve nem is tudta, hogy ki ellen kell harcolnia.<sup>20</sup>

Mint fentebb említettük, 2025. január 9-én az ukránok fogságba ejtettek egy másik észak-koreait is, noha kezdetben nem voltak tisztában az illető nemzetiségével. Miként a *The Washington Post* beszámol róla, az ukrán erőket hajnali 5 órakor észak-koreai támadás érte, a csata órákon keresztül zajlott, majd déli 12 óra körül az egyik ukrán drón egy magányos alakot észlelt. Az illető szabálytalanul, cikcakkban haladt, az ukránok nem tudták, hogy ki lehet. Az amerikai lap által *Makszim Didorcsuk* néven említett ukrán deszantos katona egy társával megindult a magányos alak felé, majd ukránul szólították meg, hogy van-e szüksége segítségre. Az illető nem válaszolt, így megpróbáltak oroszul és angolul is szólítani hozzá, de válasz továbbra sem érkezett. Közelebb érve a két ukrán katona rájött, hogy egy koreaiával állnak szemben. Az állkapcsa be volt kötözve, valószínűleg egy korábbi sérülés következtében, a karja is megsebesült. *Makszim Didorcsuk* visszaemlékezése szerint a koreai mozgása koordinálatlan volt, nem tudta, hogy merre megy, agyrázkódást szenvedhetett.<sup>21</sup> A koreainál egy gránát és egy kés volt, de az ukránok jelzésére hajlandó volt megválni ezektől, illetve hajlandó volt követni a két ukránt.<sup>22</sup>

A KNDK és Oroszország – a hosszas titkolózás után – 2025. április végén ismerte el, hogy a Koreai Néphadsereg csapatai részt vesznek az orosz–ukrán háború harcaiban. *Vlagyimir Putyin* levélben mondott köszönetet *Kim Dzsong Ünnnek*, kiemelve, hogy a két ország stratégiai partnersége a továbbiakban tovább fog fejlődni.<sup>23</sup>

<sup>18</sup> Arhirova, Hanna: *Inside the Operations that Took Captive 2 North Korean Soldiers Fighting Ukraine*. [online], 2025. 02. 05. Forrás: The Washington Post [2025. 03. 01.].

<sup>19</sup> Arhirova 2025.

<sup>20</sup> Kang Taejun: *North Korean Soldier Captured by Ukraine Says He 'Didn't Know' Who He Was Fighting*. [online], 2025. 01. 20. Forrás: Radio Free Asia [2025. 01. 20.].

<sup>21</sup> Arhirova 2025.

<sup>22</sup> Arhirova 2025.

<sup>23</sup> Park, Boram: *N. Korea's Top Newspaper Carries Putin's Message Thanking Troop Deployment to Russia*. [online], 2025. 04. 29. Forrás: Yonhap News [2025. 04. 29.].

## A drónhadviselés és az észak-koreai katonák

Az orosz–ukrán hadszíntéren bevetett észak-koreai csapatok harci értéke tehát meglehetősen alacsonynak mutatkozott, az egyik legnagyobb kihívást pedig az ukrán dróntámadások jelentették számukra. 2024. december közepén az ukrán hadsereg videófelvételeket tett közzé, amelyeken – állításuk szerint – észak-koreai katonák elleni dróntámadások láthatók. Az egyik fekete-fehér felvétel alapján a megtámadott katonák a havas terepen próbálnak elrejtőzni az ukrán drón elől, majd a támadás következtében összeesnek.<sup>24</sup> A dróntámadások jelentette kihívás komolyságát látszik alátámasztani az az írásos bizonyíték is, amely tavaly év végén bukkant fel az ukrán és a dél-koreai médiában. Egy jegyzetfüzetről van szó, amely állítólag egy *Hong Csong Kjong* nevű észak-koreai katonához tartozott, majd pedig az ukrán különleges erők birtokába került. A már elhunyt észak-koreai katona feljegyzései arra vonatkoztak, hogy milyen taktikával lehet felvenni a küzdelmet az ellenséges drónokkal. Miként a *Szabad Ázsia Rádió* összeállításából kiderül, nem teljesen egyértelmű, hogy a füzetben szereplő taktika az észak-koreaiak saját kreativitását dicséri, vagy pedig az oroszok tanították meg nekik. A taktika lényege, hogy a háromfős csapat egyike magára vonja a drón figyelmét, miközben a másik kettő megfelelő pozíciót vesz fel a repülőeszköz lelövéséhez.<sup>25</sup>

A drónhadviselés kiemelt jelentősége tehát az elmúlt hónapokban a Koreai Néphadsereg egyik legfontosabb tapasztalata lett. Miként a dél-koreai hadsereg fegyvernemeinek egyesített vezérkari főnöksége közölte, Kim Dzsong Ün 2024 novemberében személyesen szemrevételezte a KNDK által gyártott kamikazedrónokat, amelyek az orosz–ukrán harcra fognak kerülni. A pilóta nélküli eszközök mellett a phenjani rezsim 240 milliméter átmérőjű rakétavetőket, valamint 170 milliméter átmérőjű önjáró tüzérségi lövegeket fog szállítani Oroszországba. Mindezzel – közölte az egyesített vezérkari főnökség – az országnak az a célja, hogy tapasztalatokat szerezzen a modern technológiák harci alkalmazása tekintetében, ezzel pedig saját fegyveres erőik modernizálását érik el.<sup>26</sup>

## Dél-Korea reakciói a fejleményekre

Tavaly november közepén *Jun Szok Jol* akkori dél-koreai államfő „hatékony intézkedéseket” helyezett kilátásba az észak-koreai csapatok ukrain bevetésével kapcsolatban, ami diplomáciai intézkedéscsomagot takart. Egyrészt Kína segítségét kérték, hogy vesse latba befolyását Észak-Koreánál és Oroszországnál; másrészt nem függesztették fel a Dél-Korea és Oroszország közti diplomáciai csatornákat sem. Az elnök ugyanakkor nem utalt arra a korábbi opcióra, hogy országa esetleg „felülvizsgálja a halált okozó fegyverek szállításának lehetőségét” az ukrán fél részére; ami azt jelenti, hogy Jun Szok Jol kormánya

<sup>24</sup> Yi, Wonju: *Ukrainian Military Unveils Footage of Drone Attacks on N. Korean Soldiers: Report*. [online], 2024. 12. 20. Forrás: Yonhap News [2025. 01. 05.].

<sup>25</sup> Park–Lee 2024: *Notebook Found...*

<sup>26</sup> Lee, Minji: *N. Korea Preparing for Additional Troop Deployment, Suicide Drone Supply to Russia: Seoul*. [online], 2024. 12. 23. Forrás: Yonhap News [2025. 01. 05.].

minden valószínűség szerint összhangba hozta saját álláspontját a Trump-adminisztráció várható kívánalmaival.<sup>27</sup>

Kim Jong Hjon akkor hivatalban lévő védelmi miniszter 2024. november közepén ismét megerősítette, a Koreai Köztársaságnak alapvető érdeke fűződik ahhoz, hogy katonai megfigyelőket küldjön Ukrajnába. Ennek révén ugyanis sikerülne tanulmányozni az észak-koreai harcmodort, valamint fontos információkhoz lehetne jutni a fogságba kerülő észak-koreai katonák kihallgatása révén.<sup>28</sup> A tárcavezető november végén a szöuli Nemzetgyűlés Védelmi Bizottsága előtt is megismételte ezt a célkitűzést, miközben azzal egy időben egy magas rangú ukrán katonai delegáció látogatott a dél-koreai fővárosba. Kim Jong Hjon továbbá beszámolt arról is, hogy az észak-koreai csapatokat szakaszonként osztották be az orosz fegyveres erők kötelékébe, így nagy az esélye annak, hogy az orosz fél „ágyútolélekként” fogja használni őket.<sup>29</sup>

A dél-koreai államfő által kilátásba helyezett diplomáciai intézkedéscsomag ügye azonban idővel háttérbe szorult, ugyanis az ország belpolitikai viszonyai váratlan fordulatot vettek. 2024. december 3-án Jun Szok Jol elnök a kormányoldal és a legnagyobb ellenzéki párt végletekig kieleződött konfliktusából úgy próbált kiutat találni, hogy szükségállapotot hirdetett az országban. Az „észak-koreai támogatással tevékenykedő csoportosulásokra” hivatkozó intézkedés lényegében betiltott mindenfajta politikai tevékenységet, a hadsereg egységei pedig megindultak a Nemzetgyűlés felé. Az 1970-es évekbeli Dél-Koreában több alkalommal is előfordult manőver azonban a 21. századi viszonyok között teljességgel alkalmatlannak bizonyult: a közösségi médiában hatalmas felháborodást keltett a szükségállapot híre, a Nemzetgyűlés épületébe érkező képviselők pedig néhány órával később kötelező érvényű határozatban szólították fel az elnököt a szükségállapot visszavonására. A dél-koreai demokrácia tehát jól vizsgázott, ráadásul december közepén megindult az impeachment-eljárás, amely 2025 tavaszán az elnök végleges elmozdításához vezetett.

## A KNDK és Oroszország szövetsége vs. Kína

2024. december végén Kim Dzsong Űn észak-koreai vezető újévi üdvözlőlevelet küldött Vlagyimir Putyinnak, amelyben ígéretet tett arra, hogy tovább fogja szilárdítani a kétoldalú katonai együttműködést, amelynek célja a „neonácizmus” legyőzése.<sup>30</sup> Ezzel ellentétben a phenjani tömegtájékoztatás csupán távirati stílusban tett említést arról, hogy Hszi Csin-ping kínai államfő újévi köszöntőt küldött Kimnek, ami egyértelmű jele annak, hogy a KNDK és Kína kapcsolatai egyre feszültebbek. Fontos megemlíteni, hogy a tavalyi évben zajlott le az észak-koreai–kínai diplomáciai kapcsolatfelvétel 75. évfordulója, de a két szövetséges ország nem tartott semmilyen nagyobb megemlékezést,

<sup>27</sup> Lee, Seung-jun – Park Min-hee: *Seoul is Making 'Diplomatic Efforts' With Russia Over North Korean Troops, Says Yoon*. [online], 2024. 11. 15. Forrás: Hankyoreh [2025. 01. 05.].

<sup>28</sup> *Sending Monitoring Team to Ukraine Necessary for National Interest: Defense Chief*. [online], 2024. 11. 11. Forrás: The Korea Times [2025. 01. 05.].

<sup>29</sup> Lee, Minji: *Deployed N.K. Troops Assigned to Platoon-Level Units of Russian Forces: S. Korean Defense Chief*. [online], 2024. 11. 28. Forrás: Yonhap News [2025. 01. 05.].

<sup>30</sup> Park, Boram: *N. Korea's Kim Sends Letter to Putin, Vowing to Further Solidify Military Cooperation*. [online], 2024. 12. 31. Forrás: Yonhap News [2025. 01. 05.].

aminek háttérében minden bizonnyal az észak-koreai–orosz összeborulás, illetve az ezzel kapcsolatos kínai fenntartások húzódnak.<sup>31</sup> Ezzel összefüggésben megemlítendő, hogy történelme során a Koreai-félsziget évszázadokon át a kínai érdekszférába tartozott, majd csak az 1894–1895-ben lezajlott kínai–japán háborút követő simonoszeki béke részeként szabadult ki a kínai Csing Birodalom hűbéri alárendeltségéből. A 20. század legelején a Koreai-félsziget a Japán Birodalom érdekszférájába került, majd 1945-ben – a félsziget megosztottságával – az északi rész szovjet, míg a déli rész amerikai befolyási övezetbe került. A KNDK esetében a szovjet érdekszférába tartozás egészen a Szovjetunió felbomlásáig megmaradt, ugyanakkor az 1990-es évek elején az ideológiai szövetségeseinek nagy részét elvesztő ország visszakerült a kínai érdekszférába. A régi-új „nagy testvér” hegemoniája azonban észak-koreai részről legalább annyira volt fojtogató, mint öröndetes: a szinte kizárólagos külgazdasági partnerré váló Kína ugyanis számos alkalommal igyekezett korlátozni a Kim-klán ámokfutását. 2006-ban a KNDK első nukleáris próbarobbantása után Dél-Koreában olyan vélemények is elhangzottak, hogy Észak-Korea nukleáris ambíciói nem is kizárólag az Egyesült Államoknak szólnak, hanem a Kim-klán uralmának végső garanciáját jelentik az ezzel ellentétes kínai törekvésekkel szemben. A szöuli vezetés azért aggódott abban az időszakban, hogy Észak-Korea egy Kína-barát katonai puccs révén esetleg Kína szatellitországává válhat.<sup>32</sup>

Kína jelenleg is úgy tekint tehát a KNDK-ra, mint saját érdekszféráján belüli országra. Az észak-koreai–orosz viszony elmélyülése tehát érdekeivel ellentétes fejlemény, ami Hszi Csin-ping kínai államfő óvatosan megfogalmazott szavaiból is kiderül. 2024. november közepén az APEC limai találkozásán Hszi és Joe Biden amerikai elnök személyesen egyeztetett egymással, amelynek során a kínai elnök kijelentette, hogy országa nem fogja tétlenül nézni, hogy „alapvető érdekei” veszélybe kerüljenek a Koreai-félszigeten.<sup>33</sup>

Kína fokozódó ellenérzéseinek részeként – miként a *Korea JoongAng Daily* című napilap 2025 elején beszámolt róla – a kínai hatóságok már korlátozni kezdték a hosszú távú munkavállalói vízumok kiadását az észak-koreai állampolgárok számára, valamint a közös határvidéken „hazatelepítési irodákat” állítottak fel, hogy az okmányok nélkül érkező észak-koreaiakat hazatoloncolják. Ilyen irodák jöttek létre Tantungban és Liaoning tartomány más részén is. Egy másik forrás arról számolt be a dél-koreai napilapnak, hogy a kínai kormányzat szünetelteti az észak-koreai munkavállalók fogadását, így azok a kínai cégek, amelyek szerződést kötöttek nagyobb számú észak-koreai munkás alkalmazásáról, hiába várják a szükséges munkaerőt. A kínai hatóságok intézkedései nemcsak túlmutatnak a munkaerő beáramlásának korlátozásán, hanem az észak-koreai vállalatok Kínában zajló tevékenységét is akadályozni kezdték. Az észak-koreai állampolgárok számára megtiltották a cégbejegyzést, valamint egyes észak-koreai érdekeltségek bank-számláit befagyasztották. A fentiek következtében – a dél-koreai napilap összefoglalója

<sup>31</sup> Kim, Soo-yeon: *N. Korea Briefly Reports on Xi's Sending of New Year's Greeting to Kim Without Details*. [online], 2025. 01. 01. Forrás: Yonhap News [2025. 01. 05.].

<sup>32</sup> Csoma Mózes (2008): Észak-Korea a kínai szatellit állammá válás útján. *Külgügyi Szemle*, 7(1), 72–83.

<sup>33</sup> Park, Min-hee: *Unpacking Strategy Behind Xi's Declaration That China Won't Allow Conflict on Korean Peninsula*. [online], 2024. 11. 19. Forrás: Hankyoreh [2025. 01. 05.].

szerint – az észak-koreai külkereskedelmi vállalatok azt kezdték fontolgatni, hogy tevékenységüket áthelyezik Oroszországba.<sup>34</sup>

Kína megkezdte a KNDK-ba irányuló csempészet korlátozását is. A KNDK-ba visszatérő észak-koreai személyek eddig legfeljebb öt elektronikai cikket vihettek magukkal, ezt azonban a kínai hatóságok már nem engedik. Mivel a szárazföldi határátkelőknél szigorúbb ellenőrzésekre lehet számítani, sok észak-koreai inkább légi úton próbál visszatérni hazájába. A kínai szigorítások hátterében egyértelműen egy burkolt nyomásgyakorlás zajlik, a pekingi döntéshozók ugyanis érdekeikkel ellentétesnek tartják az észak-koreai–orosz szövetség elmélyülését. A kínai vámhivatal közlése szerint 2024-ben a KNDK és Kína kereskedelmi forgalmának volumene 2,18 milliárd dollár értékű volt, ami 5%-os csökkenést jelent az egy évvel korábbi adathoz képest.<sup>35</sup>

## A KNDK várható további magatartása

Mint láthattuk, az észak-koreai–orosz kapcsolatok az elmúlt három évben valóságos reneszánszukat élik. Vlagyimir Putyin 2024 júniusában villámlátogatást tett Phenjanban, amelynek során a régi-új szövetségesek kölcsönös védelmi egyezményt kötöttek; november végén pedig *Andrej Beluszov* új orosz védelmi miniszter utazott a KNDK fővárosába. Az utóbbi találkozón – miként a phenjani tömegtájékoztató közölte – Kim Dzsong Űn elítélően kiemelte, hogy a „nyugati országok” amerikai és brit gyártmányú támadóeszközöket adtak át az ukrán félnek, amely ezzel képes lett mélységi csapásokat végrehajtani az orosz területek ellen. Noha a phenjani tömegtájékoztató egyelőre semmilyen formában sem említette saját csapatai kelet-európai beavatkozását, a Kim által megfogalmazott kritika nyilván annak is szólt, hogy pár nappal korábban a világsajtót bejárta az a hír, hogy a Storm Shadow típusú brit cirkálórakétával végrehajtott támadás állítólagosan 500 észak-koreai katona halálát okozta.<sup>36</sup>

A KNDK és Oroszország viszonyának rendkívüli szorosságát abból is meg lehet állapítani, hogy 2024 decemberében a phenjani orosz nagykövetség egyik ünnepi fogadásán olyan illusztris vendégek is megjelentek, akik túl magas szinten vannak ahhoz, hogy nagykövetségi rendezvényeken vegyenek részt. A két ország közti védelmi egyezmény ratifikálásának alkalmából rendezett eseményen ugyanis a következő személyek voltak jelen: *Csve Rjong He*, a KNDK Legfelsőbb Népi Gyűlése – tehát a helyi törvényhozás – állandó bizottságának elnöke; *Csve Szon Hi* külügyminiszter asszony; valamint *Kim Jo Dzsong*, az első számú vezető befolyásos hűga.<sup>37</sup>

A KNDK további magatartásával kapcsolatosan így főként az várható, hogy az ország fegyveres erői 2025-ben is elsősorban Oroszország támogatására fognak koncentrálni, függetlenül a kelet-európai hadszíntéren elszenvedett veszteségeiktől. Miként a dél-koreai

<sup>34</sup> Lim, Jeong-won: *China Moves to Deport North Korean Workers as Displeasure Grows Over Ukraine War Involvement*. [online], 2025. 01. 22. Forrás: Korea JoongAng Daily [2025. 03. 01.].

<sup>35</sup> Lim 2025.

<sup>36</sup> Lim, Jeong-won: *Russia Invites North Korean Troops to Victory Day Celebration After Moscow's Defense Chief Meets Kim*. [online], 2024. 12. 01. Forrás: Korea JoongAng Daily [2025. 01. 05.].

<sup>37</sup> *Russian Embassy in N. Korea Hosts Reception on Ratification of Mutual Defense Treaty*. [online], 2024. 12. 11. Forrás: The Korea Times [2025. 01. 05.].

hadsereg fegyvernemeinek egyesített vezérkari főnöksége közölte, a fentiek miatt kevéssé kell számítani arra, hogy az észak-koreai rezsim a félszigeten belül fokozná a feszültséget. A félszigetet két részre osztó demilitarizált övezet térségében az északi csapatok elsősorban védelmi jellegű megerősítéseket végeznek, így tankok elleni akadályokat építenek, valamint az elektromos kerítést tesztelik, amit odahajtott állatokkal hajtanak végre. Ugyanakkor a tavalyi évre jellemző „szokásos” provokációk – így a szemetekkel megpakolt ballonok déli irányba küldése, valamint a GPS-jelek zavarása – természetesen előfordulhatnak.<sup>38</sup>

Minden jel arra mutat, hogy a KNDK hosszú távon igyekszik profitálni az Oroszországhoz fűződő barátság reneszánszából. Jellemző példa, hogy az ország északi részén lévő Észak-Hamgjong tartománybeli Cshilbo-hegyvidék környékét igyekeznek idegenforgalmi központtá fejleszteni az orosz turistacsoportok számára. A régiót arra is felkészítenék, hogy a téli időszakban is alkalmas legyen a külföldi csoportok fogadására: hét turistabuszt újrafestettek, valamint lépéseket tettek, hogy Cshongdzsin város repülőtere a téli időszakban is tudjon utasszállító repülőgépeket fogadni. Mindez folyamatos devizabevételt jelenthet majd a phenjani rezsim számára. A cshongdzsini orosz főkonzulátus adatai szerint 2024-ben 1000 orosz turista látogatott a KNDK-ba, ebből pedig 400 fő a Cshilbo-hegyvidék térségébe utazott. Minden valószínűség szerint a phenjani vezetés a fenti szám megsokszorozására törekszik, hasonlóan egy korábbi sikeres turisztikai projekthez, amikor az ezredforduló időszakában éveken keresztül sikerült dél-koreai turistákat beutaztatni a fegyverszüneti vonal közelében lévő Gyémánt-hegységbe. Fontos kiemelni, hogy mindkét terület – tehát a Cshilbo-hegyvidék és a Gyémánt-hegység – egyaránt periférikus és az ország egészétől hermetikusan elszigetelhető régiók, amelyek tökéletesen megfelelnek a beutazó turizmus céljaira.<sup>39</sup>

Végezetül megemlítenéd, hogy az elmúlt évek nemzetközi változásai azt eredményezték, hogy Oroszország révén a KNDK ki tudott törni abból a nemzetközi elszigeteltségből, amelyben még 2016–2017 időszakában is volt. A fentiek bizarr szimbóluma, hogy a Koreai Néphadsereg meghívást kapott, hogy 2025 májusában képviselőik csatlakozzanak a győzelem napi felvonuláshoz Moszkvában.<sup>40</sup> Habár erre nem került sor, az ünnepi évforduló alkalmából Kim Dzsong Űn észak-koreai vezető kislányával együtt ellátogatott az Oroszországi Föderáció phenjani nagykövetségére, ahol beszédében az orosz–ukrán konfliktusba történő észak-koreai beavatkozást méltatta, „hősként” aposztrofálva a kurszki régió „felszabadításában” részt vevő koreai harcosokat.<sup>41</sup>

<sup>38</sup> Lee 2024.

<sup>39</sup> Eun, Seol: *N. Korea Orders Tourism Expansion in Chinese-Russian Border Region*. [online], 2024. 12. 06. Forrás: The Daily NK [2025. 01. 05.].

<sup>40</sup> Lim 2024.

<sup>41</sup> Kim Soo-yeon: *N. Korea's Kim Says Involvement in Russia-Ukraine War Was 'Justifiable'*. [online], 2025. 05. 10. Forrás: Yonhap News [2025. 05. 10.].

## Felhasznált irodalom

- Arhirova, Hanna: *Inside the Operations That Took Captive 2 North Korean Soldiers Fighting Ukraine*. [online], 2025. 02. 05. Forrás: The Washington Post [2025. 03. 01.].
- Chang, Dong-woo: *N. Korea Decides to Send Around 10,000 Soldiers to Support Russia in Ukraine War: Seoul*. [online], 2024. 10. 18. Forrás: Yonhap News [2025. 01. 05.].
- Csoma Mózes (2008): Észak-Korea a kínai szatellit állammá válás útján. *Külgügyi Szemle*, 7(1), 72–83.
- Eun, Seol: *N. Korea Orders Tourism Expansion in Chinese-Russian Border Region*. [online], 2024. 12. 06. Forrás: The Daily NK [2025. 01. 05.].
- Hunder, Max: *Ukraine Captures Two North Korean Soldiers in Kursk, Zelenskiy Says*. [online], 2025. 01. 11. Forrás: Reuters [2025. 01. 12.].
- Kang, Hyun-kyung: *'Blood money': Defectors Liken N. Korean Soldiers in Russia to Wartime Slaves*. [online], 2024. 11. 07. Forrás: The Korea Times [2025. 01. 05.].
- Kang, Taejun: *North Korean Soldier Captured by Ukraine Says He 'Didn't Know' Who He Was Fighting*. [online], 2025. 01. 20. Forrás: Radio Free Asia [2025. 01. 20.].
- Kang, Taejun: *North Korean Soldier Captured in Kursk Dies From Injuries: South's Spy Agency*. [online], 2024. 12. 26. Forrás: Radio Free Asia [2025. 01. 05.].
- Kang Taejun: *North Koreans Kill Themselves to Avoid Capture by Ukraine: US Official*. [online], 2024. 12. 29. Forrás: Radio Free Asia [2025. 01. 05.].
- Kim, Eun-jung: *JCS Says N. Korea Might Have Provided Russia With Short-Range Ballistic Missiles*. [online], 2023. 11. 02. Forrás: Yonhap News [2025. 01. 05.].
- Kim, Soo-yeon: *N. Korea Briefly Reports on Xi's Sending of New Year's Greeting to Kim Without Details*. [online], 2025. 01. 01. Forrás: Yonhap News [2025. 01. 05.].
- Kim Soo-yeon: *N. Korea's Kim Says Involvement in Russia-Ukraine War Was 'Justifiable'*. [online], 2025. 05. 10. Forrás: Yonhap News [2025. 05. 10.].
- Lee Minji: *About 600 N. Korean Soldiers Killed Fighting for Russia Against Ukraine*. [online], 2025. 04. 30. Forrás: Yonhap News [2025. 04. 30.].
- Lee Minji: *Deployed N.K. Troops Assigned to Platoon-Level Units of Russian Forces: S. Korean Defense Chief*. [online], 2024. 11. 28. Forrás: Yonhap News [2025. 01. 05.].
- Lee, Minji: *N. Korea Preparing for Additional Troop Deployment, Suicide Drone Supply to Russia: Seoul*. [online], 2024. 12. 23. Forrás: Yonhap News [2025. 01. 05.].
- Lee, Seung-jun – Park Min-hee: *Seoul Is Making 'Diplomatic Efforts' With Russia Over North Korean Troops, Says Yoon*. [online], 2024. 11. 15. Forrás: Hankyoreh [2025. 01. 05.].
- Lim, Jeong-won: *China Moves to Deport North Korean Workers as Displeasure Grows Over Ukraine War Involvement*. [online], 2025. 01. 22. Forrás: Korea JoongAng Daily [2025. 03. 01.].
- Lim, Jeong-won: *Russia Invites North Korean Troops to Victory Day Celebration After Moscow's Defense Chief Meets Kim*. [online], 2024. 12. 01. Forrás: Korea JoongAng Daily [2025. 01. 05.].
- N. Korea-Russia Cooperation Stokes Questions Over Potential for Weapons Coproduction: Expert*. [online], 2024. 01. 12. Forrás: The Korea Times [2025. 01. 05.].
- Park, Boram: *N. Korea's Kim Sends Letter to Putin, Vowing to Further Solidify Military Cooperation*. [online], 2024. 12. 31. Forrás: Yonhap News [2025. 01. 05.].
- Park, Boram: *N. Korea's Top Newspaper Carries Putin's Message Thanking Troop Deployment to Russia*. [online], 2025. 04. 29. Forrás: Yonhap News [2025. 04. 29.].
- Park, Jaewoo – Lee, Sangmin: *North Korean Soldiers Fighting With Outdated Weapons, Ukrainian Sergeant Says*. [online], 2024. 12. 31. Forrás: Radio Free Asia [2025. 01. 05.].
- Park, Jaewoo – Lee, Sangmin: *Notebook Found on North Korean Soldier Outlines Tactics for Countering Drones*. [online], 2024. 12. 26. Forrás: Radio Free Asia [2025. 01. 05.].
- Park, Min-hee: *Unpacking Strategy Behind Xi's Declaration That China Won't Allow Conflict on Korean Peninsula*. [online], 2024. 11. 19. Forrás: Hankyoreh [2025. 01. 05.].

- Russian Embassy in N. Korea Hosts Reception on Ratification of Mutual Defense Treaty.* [online], 2024. 12. 11. Forrás: The Korea Times [2025. 01. 05.].
- Sending Monitoring Team to Ukraine Necessary for National Interest: Defense Chief.* [online], 2024. 11. 11. Forrás: The Korea Times [2025. 01. 05.].
- Tarasova-Markina, Daria et al.: *Ukraine Is Being Hit With a Surge of Attacks Using North Korean Missiles. Western Components Help Make It Possible.* [online], 2024. 11. 23. Forrás: CNN [2025. 01. 05.].
- Ukrainian Media: 500 N. Korean Soldiers Killed in Storm Shadow Attack.* [online], 2024. 11. 25. Forrás: KBS [2025. 01. 05.].
- Yi, Wonju: *Ukrainian Military Unveils Footage of Drone Attacks on N. Korean Soldiers: Report.* [online], 2024. 12. 20. Forrás: Yonhap News [2025. 01. 05.].